

Motion till riksdagen

1986/87:N502

Marianne Karlsson (c)

Lån till lantbrukare för inköp av reservaggregat för elström

Den hårda vintern med hård blåst och snö har på ett markant sätt visat hur sårbara vi är i Sverige. Långa strömvavbrott har visat att man inom lantbruk med djurhållning och potatisslager behöver ha reservaggregat för elström.

Även om min motion förra året gav ett bra resultat i riksdagen har det inte hänt någonting därefter. Regeringen måste nu omedelbart vidta åtgärder.

Den svenska försvarsbudgeten omfattar mer än 20 miljarder kronor. Men hur många tekniska hjälpmedel vi än utrustar oss med så kan vi inte försvara oss om inte såväl militärerna som folket bakom linjerna har skor, kläder och mat.

Sedan andra världskriget har produktionen av mjölk, kött, fläsk och ägg i hög grad centraliserats. Ca 50 % av de ägg vi i dag äger produceras vid s. k. äggfabriker. Även mjölkproduktionen sker nu i betydligt färre besättningar där medelkobeståndet i stället är större.

Men produktionen har inte bara centraliserats, den har också i mycket hög grad mekaniserats. Hönsen i en s. k. äggfabrik är helt beroende av att fläktsystemet går, och de överlever inte många timmars elavbrott. Även i större svinstallar dör djuren efter cirka ett halvt dygn om fläktarna stannar. Vad gäller mjölkningen sker den numera i det övervägande antalet ladugårdar med releasersystem. Det betyder att mjölkmaskinerna inte kan köras med enbart remöverföring från traktorn. Ett elavbrott betyder alltså att korna inte kan mjölkas = konsumenterna får ingen mjölk. Det andra stora problemet när det gäller nötkreatursbesättningar är vattenförsörjningen. En ko dricker ca 80 liter vatten per dygn. En medelbesättning på 25 kor behöver alltså 2000 liter vatten/dygn. De handpumpar som ofta fanns i ladugårdarna förr är lika skrotade som de gamla mjölkmaskinsanläggningarna. Att på annat sätt forsla in dessa mängder av vatten är så gott som omöjligt, återstår att släppa djuren lösa oberoende av årstiden.

Även spannmålsproduktionen är numera mycket beroende av elström. Nästan all spannmål tas med skördetröska och behöver sedan torkas om den inte skall mögla. Antingen man använder varmlufts- eller kallluftstork måste fläktarna ha ström. De gamla självbindarna är skrotade och hästarna slaktade och konsten att slå med lie så gott som utdöd. Sammanfattningsvis: utan elström kan vi inte klara vår livsmedelsförsörjning.

När det gäller samhällsviktiga funktioner tar stat, kommuner och landsting det ekonomiska ansvaret för nödvändiga beredskapsåtgärder. Men när det gäller att genom anskaffning av tillräckligt många och driftsäkra reservaggregat garantera försörjningen av baslivsmedel, då skall de enskilda lantbrukar-

na själva stå för dessa kostnader. Detta är orimligt. Här måste staten gå in med ett finansiellt stöd för att trygga vår livsmedelsproduktion under krig och avspärning.

Mot. 1986/87
N502

De reservaggregat som i dag finns i handeln kostar ca 25 000 kr. För dagens ekonomiskt betungade lantbrukare är detta i de flesta fall en alltför stor utgift. Att anskaffa reservaggregat för elström så att Sverige kan få fram livsmedel även under ofredstider och under längre elavbrott kan inte heller enbart vara en lantbrukets egen angelägenhet.

Det vore därför rimligt att staten gav förmånliga lån för anskaffning av reservkraftverk. Ett statligt stöd till inköp av reservkraftverk till lantbruket kommer att innebära en större efterfrågan vilket, om den samordnas, kan leda till att industrin stimuleras till att ta fram billigare och bättre reservaggregat med litet behov av underhåll.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att regeringen omedelbart bör vidta åtgärder för att bidrag eller förmånliga lån skall kunna ges till lantbrukare för inköp av reservaggregat för elström.

Stockholm den 14 januari 1987

Marianne Karlsson (c)